



**RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TABIAT BILAN
TANISHTIRISH FANI BILAN MAKTABGACHA TA'LIMNING RIVOJLANISHI**

*Andijon davlat pedagogika instituti
Boshlang'ich ta'lim metodikasi
kafedrasi o'qituvchisi*

Matkarimov Joxongir Solaydinovich

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15227108>

Annotatsiya: Raqamli transformatsiya, bugungi kunda ta'lim tizimida muhim o'rin tutib, barcha yo'nalishlarga ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalar bolalarga tabiat bilan tanishtirish fanini o'qitishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Bu texnologiyalar bolalarning qiziqishini oshirish, bilimlarini kengaytirish va innovatsion yondashuvlarni joriy qilishga yordam beradi. Maqolada maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalarning ahamiyati, ularning bolalarning bilim olishdagi roli va ta'limdagi yordamchi vositalar haqida so'z borib, shuningdek, ularni tabiat bilan tanishtirish fanini o'qitishda qo'llash mumkin bo'lgan zamonaviy texnologiyalar haqida ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: Raqamli transformatsiya, interaktiv doska, mobil ilova, bola rivojlanishi, ta'limda raqamli texnologiyalar.

Raqamli transformatsiya bugungi kunda ta'lim tizimining barcha jabhalariga ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, maktabgacha ta'lim muassasalarida tabiat bilan tanishtirish fanini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish bolalarning atrof-muhit haqidagi bilimlarini kengaytirish, ularning qiziqishini oshirish va innovatsion yondashuvlarni joriy etish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalarning maktabgacha ta'limdagi o'rni. Zamonaviy dunyoda raqamli texnologiyalar barcha sohalarga, jumladan, maktabgacha ta'lim tizimiga ham katta ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamli ta'lim vositalari bolalarning bilim olishini osonlashtiradi, ularning ijodiy va mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalar orqali bolalarning o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshirish mumkin.

Maktabgacha ta'lim bosqichida bolalar asosan vizual va interaktiv usullar yordamida o'rganishadi. Shu bois zamonaviy raqamli vositalar, masalan, interaktiv doskalar, planshetlar, maxsus mobil ilovalar, ta'limiy o'yinlar va virtual haqiqat texnologiyalari ularga samarali ta'lim olishda katta yordam beradi. Masalan, interaktiv o'yinlar orqali bolalar ranglar, shakllar, harflar va raqamlarni o'rganishlari mumkin. Bu esa an'anaviy o'quv jarayoniga qaraganda ko'proq samaradorlikni ta'minlaydi.

Raqamli texnologiyalar bolalarda mustaqil o'rganish qobiliyatini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Masalan, maxsus ta'lim ilovalari yordamida bolalar harflarni yozishni, oddiy matematik amallarni bajarishni yoki yangi so'zlarni o'rganishni o'zlari mustaqil ravishda mashq qilishlari mumkin. Bunday texnologiyalar nafaqat bolalarning ta'lim jarayonini qiziqarli qiladi, balki ularning diqqat-e'tiborini jamlash, muammolarni hal qilish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini ham shakllantirishga yordam beradi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalar tarbiyachilar uchun ham qulaylik yaratadi. Masalan, dars rejalarini tuzishda, individual yondashuv asosida o'quv materiallarini ishlab chiqishda va bolalarning rivojlanishini kuzatishda texnologiyalardan samarali foydalanish mumkin. Maxsus dasturlar yordamida tarbiyachilar har bir bolaning qaysi yo'nalishda rivojlanayotganini tahlil qilib, ularga mos o'quv strategiyalarini ishlab chiqishlari mumkin.

Biroq, raqamli texnologiyalarni qo'llashda ba'zi muhim jihatlarga e'tibor qaratish kerak. Bolalarning ortiqcha vaqt ekranga bog'lanib qolishining oldini olish, ularning harakat faoliyatini cheklamaslik va jonli muloqotni unutmazlik zarur. Shuning uchun raqamli texnologiyalar an'anaviy ta'lim usullari bilan uyg'unlashgan holda qo'llanilishi lozim. Masalan, texnologiyalarni



ma'lum vaqt oralig'ida qo'llab, bolalar bilan jonli muloqot qilish, jismoniy harakatlarni rag'batlantirish va guruhiy faoliyatlarni tashkil etish juda muhim.

Yana bir muhim jihat – ta'limiy kontent sifati. Raqamli texnologiyalar orqali berilayotgan materiallar bolalar yoshiga mos, ularning qiziqishlarini hisobga oluvchi va xavfsiz bo'lishi kerak. Shuningdek, bolalarni zararli kontentdan himoya qilish ham muhim vazifalardan biridir.

Xulosa qilib aytganda, raqamli texnologiyalar maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda katta ahamiyatga ega. To'g'ri yondashuv va muvozanatli foydalanish orqali ushbu texnologiyalar bolalarning intellektual, ijodiy va ijtimoiy rivojlanishiga katta foyda keltiradi. Shu sababli, raqamli texnologiyalarni maktabgacha ta'lim tizimiga joriy etish jarayonida innovatsion va pedagogik yondashuvlarni uyg'unlashtirish muhim hisoblanadi.

Quyidagi raqamli texnologiyalar maktabgacha ta'limda tabiat bilan tanishtirish faniga integratsiyalashishi mumkin:

1. Interaktiv doskalar – Bolalar uchun tabiiy muhitni vizual tarzda tushuntirishga yordam beradi.
2. Mobil ilovalar – O'yin orqali tabiat hodisalarini tushuntirish va tajriba o'tkazish imkoniyatini beradi.
3. Virtual va kengaytirilgan reallik – Hayvonlar va o'simliklarning hayotiy jarayonlarini ko'rish va o'rganish uchun innovatsion imkoniyat yaratadi.
4. Elektron ensiklopediya va o'quv dasturlari – Bolalarga mustaqil ravishda bilim olish va tajribalarni kuzatish imkonini beradi.

Tabiat bilan tanishtirish fanida raqamli yondashuvning afzalliklari.

1. Ko'rish va his qilish orqali o'rganish – Vizual va interaktiv materiallar bolalar uchun axborotni yaxshiroq tushunishga yordam beradi.
2. Qiziqish va faollikni oshirish – Interaktiv o'yinlar va virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari bolalarning qiziqishini oshiradi.
3. Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish – Tajribalar va virtual laboratoriyalar orqali bolalar atrof-muhit haqida chuqurroq tushunchaga ega bo'ladilar.
4. Individual yondashuv – Har bir bola o'z qiziqishlariga qarab bilimlarni o'zlashtirishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda raqamli transformatsiya sharoitida maktabgacha ta'limda tabiat bilan tanishtirish fanini o'qitish zamonaviy texnologiyalar yordamida yanada samarali bo'lishi mumkin. Interaktiv ta'lim usullari orqali bolalar nafaqat nazariy bilimlarni o'zlashtirishadi, balki real hayotdagi hodisalarni ham tushunib yetishadi. Shu sababli, ta'lim tizimiga raqamli texnologiyalarni keng joriy etish kelajak avlodning bilim saviyasini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayev, I. (2021). Geometriya kursida ko'pburchaklarni o'qitish metodikasi. *Academic research in educational sciences*, 2(9), 145-148.
2. Matkarimov, J. S. (2024). Prezi saytida taqdimot tayyorlashning dastlabki tushunchalariga oid. *international sciences, education and new learning technologies*, 1(12), 42-46.
3. Maratovich, A. I. (2024). Formation of students of primary education in the basics of the mathematics course, skills and abilities necessary for deeper assimilation of the mathematics course. *International journal of advanced research in education, technology and management*, 3(2), 83-89.
4. Maratovich, A. I. (2024). The importance of mathematics in the formation of a worldview and its place in the study of the surrounding being. *Multidisciplinary and Multidimensional Journal*, 3(2), 122-125.
5. Sayfullaevich, U. I. (2024). Oral folk art in elementary grades. *Multidisciplinary and Multidimensional Journal*, 3(2), 169-173.
6. Solaydinovich, M. J. (2024). The views of uzbek and foreign scientists on the formation of natural sciences. *Multidisciplinary and Multidimensional Journal*, 3(3), 44-48.



7. Sharipovich, M. B. (2025). The art of effective use of mimicry and pantomime in the educational process by future teachers: pedagogical foundations and practical recommendations. *Multidisciplinary and Multidimensional Journal*, 4(2), 76-79.
8. Ubaydullayev, I. (2024). Trainig of creative-competent personnel in professional education is a problem. *Modern Science and Research*, 3(1).
9. Ubaydullayev, I. (2024). Development of communicative competence of law students with the help of pedagogical innovations. *Modern Science and Research*, 3(1), 418-420.
10. Matkarimov J.S. Tabiat bilan tanishtirish. O‘quv qo‘llanma. Omadbek print number one MCHJ , Andijon, 2025